

JAARVERSLAG
STICHTING WAGENINGEN RESEARCH 2018

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
COLLEGE VAN BESTUUR EN RAAD VAN TOEZICHT	3
KENGETALLEN	4
BESTUURSVERSLAG	5
FINANCIEEL VERSLAG	6
JAARREKENING	8
GECONSOLIDEERDE BALANS NA BESTEMMING VAN HET NETTO RESULTAAT	8
GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING	9
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	10
WAARDERINGSGRONDSLAGEN	11
TOELICHTING OP DE BALANS	17
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING	26
BESTEMMING RESULTAAT	30
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	30
ENKELVOUDIGE BALANS	31
ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING	32
TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING	33
BEZOLDIGING	41
OVERIGE GEGEVENS	45
STATUTAIRE REGELS BESTEMMING RESULTAAT	45
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	45
OVERIGE INFORMATIE	48
ADRESGEGEVENS	48
OVERZICHT AAN- EN VERKOOP ONROEREND GOED	49
VERANTWOORDING LNV SUBSIDIE 2018	50
BIJLAGE 1 WETTELIJKE VERANTWOORDING BEZOLDIGING	51

College van Bestuur en Raad van Toezicht

Het College van Bestuur van Stichting Wageningen Research

prof. dr. ir. L.O. Fresco	Voorzitter
prof. dr. ir. A.P.J. Mol	Vicevoorzitter / rector magnificus
L.A.C. Buchwaldt MBA	Lid

De Raad van toezicht van Stichting Wageningen Research

prof. dr. mr. M.J. Cohen	Voorzitter
prof. dr. ir. S. Korver	Vicevoorzitter
B.J. Marttin MBA	
drs. R.P. Smith RA	
ir. M.A. Verhoef	
drs. T. Klimp	

Kengetallen

Tabel 1 Financiële kengetallen Wageningen Research (x mln. €)

	2015	2016	2017	2018
Omzet	314,4	299,2	299,4	323,1
Aandeel LNV in omzet (%)	40	40	38	42
Investerings in bedrijfsgebouwen en -terreinen	3,7	14,3	16,6	17,7
Investerings in overige materiële vaste activa	3,0	3,8	5,5	7,2
Netto resultaat	8,7	2,7	4,2	10,4
Vermogen Wageningen Research				
Vermogen in vaste activa	339,3	335,4	336,1	339,5
Eigen vermogen	301,8	304,5	308,7	319,1
Totaal vermogen	544,7	542,9	525,1	547,9
Solvabiliteitsratio (%)	55,4	56,1	58,8	58,2
Liquiditeit Wageningen Research				
Liquide middelen	94,2	115,8	93,8	117,7
Current ratio	1,5	1,5	1,4	1,3

Bestuursverslag

Het bestuursverslag van Wageningen Research is opgenomen in het geïntegreerd jaarverslag van Wageningen University en Research. Dit verslag is gepubliceerd op de website van WUR.

Financieel verslag

Resultaatontwikkeling

Stichting Wageningen Research behaalde in 2018 een positief netto resultaat van € 10,4 mln. Dit resultaat is € 6,2 mln. hoger dan het netto resultaat 2017 (€ 4,2 mln.). Het resultaat vóór belastingen bedraagt € 13,8 mln.

Wageningen Research realiseerde over 2018 dit significant positief resultaat vóór belastingen door aanzienlijke groei van de onderzoeksomzet, uitzonderlijke hoge productiviteit en benutting van de faciliteiten. Het vinden van ervaren extra krachten is lastig in de huidige krappe arbeidsmarkt. Dit heeft geleid tot een zeer hoge productiviteit en werkdruk. Het productiviteitseffect is becijferd op ca. € 4 mln. Tegelijkertijd is door de groei ook een tijdelijk schaalvoordeel ontstaan op de bestaande infrastructuur (effect ca € 2 mln.). Ten slotte waren er ook meer incidentele overige baten uit verkopen licenties, producten/analyses en resultaten spin offs, effect circa € 2 mln. Aan de andere kant maakte WR veel minder kosten ten behoeve van afvloeiing van personeel en in WW kosten door eigen risicodragerschap dan de afgelopen jaren gebruikelijk was. Dat komt mede doordat de arbeidsmarkt zich gunstig heeft ontwikkeld. Dit effect is becijferd op ca. € 4 mln.

Tabel 2 Opbouw resultaat van Stichting Wageningen Research (x mln. €)

	2018	2017
Instituten en primair proces	9,2	1,8
Resultaat huisvesting en interne ww/bw-premies incl. vermogenskosten	9,0	7,8
Centrale afdelingen:		
Incidenteel	-2,9	-3,7
Operationeel	-1,5	-1,8
Exploitatieresultaat Wageningen Research	13,8	4,1
Vennootschapsbelasting	-3,4	0,1
Netto resultaat Wageningen Research	10,4	4,2

De instituten gezamenlijk haalden een positief jaarresultaat van € 9,2 mln., € 7,4 mln. meer dan in 2017. Het positieve resultaat van de instituten is grotendeels veroorzaakt door de hierboven beschreven factoren. Het resultaat over 2018 wordt negatief beïnvloed door een aantal incidentele resultaatcomponenten, in totaliteit voor een bedrag van € -2,9 mln.:

- Reorganisaties en werkenderwijstrajecten en overige voorzieningen € -0,9 mln.
- Sanering en impairments vaste activa € -2,3 mln.
- Verkoop vaste activa € 0,3 mln.

Omzet- en kostenontwikkeling

De omzet over 2018 bedraagt € 323,1 mln. een stijging van 7,9% als gevolg van aantrekkende vraag. Over 2017 was de totale omzet € 299,4 mln. De groei van de onderzoeksomzet binnen de totale omzet bedraagt 9,0%. De onderzoeksomzetstijging volgt na bijna een decennium krimp. Het ministerie van LNV is met het onderzoeksprogramma verantwoordelijk voor 42% van de totale omzet (49% van de onderzoeksomzet), en is daarmee de grootste opdrachtgever van Wageningen Research. Het onderzoeksprogramma LNV is met € 22,8 mln. toegenomen ten opzichte van 2017, tot een bedrag van € 136,9 mln. en daarmee de grootste aanleiding achter de omslag. Een andere belangrijke ontwikkeling vormt de toename van de omzet uit de bilaterale markt met € 4,2 mln. tot € 99,4 mln. Verder is de omzet uit cofinanciering en subsidiemarkt gedaald met € 1,7 mln. tot € 24,3 mln.

De personele lasten zijn ten opzichte van 2017 met € 11,9 mln. gestegen tot € 187,8 mln. Onderliggend zijn er twee effecten. Enerzijds stijgt het aantal volume fte excl. stagiair(e)s met 63 en anderzijds is er een prijsstijging geweest van 2,4%. Verder zijn de kosten voor uitzendkrachten en ingehuurd personeel hoger dan in 2017.

Balansontwikkeling

De liquide middelen zijn ultimo 2018 (€ 117,7 mln.) gestegen ten opzichte van 2017 (€ 93,8 mln.) met € 24,0 mln. Deze stijging is als volgt te verklaren:

Tabel 3 Ontwikkeling liquiditeit Wageningen Research (x mln. €)

	2018
Netto resultaat	+10,4
Netto toename vaste activa (investeringen minus afschrijvingen en verkopen)	-6,9
Toename kortlopende schulden en vorderingen	+25,1
Afname voorzieningen	-1,7
Afname langlopende schulden en vorderingen	-2,9
Totale toename liquide middelen	+24,0

De mutatie vaste activa is samengesteld uit € 17,5 mln. afschrijvingen op gebouwen en inventaris, investeringsuitgaven (inclusief deelnemingen en ledenkapitaal) waaronder HCU en CVI Unilocatie en diverse FB infra projecten voor € -25,4 mln. en desinvesteringen voor € +1,0 mln.

De omvang van de ontvangen voorschotten inclusief doorstortgelden bedraagt per balansdatum € 77,0 mln. De solvabiliteit is ondanks het positieve resultaat licht gedaald naar 58,2% als gevolg van de toename van de toename van de kortlopende schulden. In 2017 was de solvabiliteit 58,8%.

Wijzigingen in de juridische structuur en kapitaalbelangen

In 2018 hebben er geen aanpassingen in de groep plaatsgevonden.

Vooruitzichten 2019

Stichting Wageningen Research begroot voor 2019 een positief resultaat van € 3,0 mln. De verwachting is dat voor 2019 de omzet op het hoge niveau blijft staan, mede door de goed gevulde orderportefeuille. Daarnaast worden investeringen gedaan in organisatie- en domeinontwikkeling (in lijn met het strategisch plan). Deze werpen hun vruchten af en blijven ook in de komende jaren nodig om voorbereid te zijn op de toekomst. Een toekomst waarin Wageningen Research profiteert van het niet aflatende belang van ons domein. Er zal dan ook sprake zijn van geleidelijk stijgende personeelskosten, omdat Wageningen Research het personeelsbestand structureel in evenwicht moet brengen met het gegroeide aantal projecten en opdrachten.

De totale opbrengsten worden in 2019 begroot op € 335 mln., € 12 mln. hoger dan de realisatie 2018. Het grootste deel van deze toename is op de contractresearch (€+12 mln.) gevolgd door topsectoren (zowel LNV als bedrijfsleven) met een toename €+6 mln. en cofinanciering en subsidiemarkt met een toename €+3 mln.

De kennisbasis daalt met € 2 mln. Programmafinanciering (inclusief de WOT-taken) daalt met € 1 mln. De overige baten zijn € 2 mln. lager en de nevenactiviteiten zijn € 4 mln. lager begroot.

De investeringsactiviteiten zijn begroot op € 23,5 mln. en liggen daarmee € 6,5 mln. hoger dan de begrote afschrijvingskosten. Belangrijkste investeringen zijn investeringen in kassen voor Unifarm (€ 10,0 mln.) en warmte-koudeopslag Campus-Noord (€ 3,0 mln.). Wageningen Research verwacht voor 2019 een saldo liquide middelen van € 85 mln. Dat is € 32,7 mln. lager dan de realisatie 2018. De begrote afname wordt met name veroorzaakt door de investeringsactiviteiten en het doorstorten van projectgelden aan partners. Ultimo 2018 bedraagt de positie doorstortgelden € 21,3 mln.

De solvabiliteit stijgt van 58,2% in 2018 naar 61% in 2019.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans na bestemming van het netto resultaat

Balans	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
(1) Immateriële vaste activa	566	940
(2) Materiële vaste activa	296.659	289.782
(3) Financiële vaste activa	42.317	45.360
Totaal vaste activa	339.542	336.082
VLOTTENDE ACTIVA		
(4) Voorraden	3.869	4.209
(5) Vorderingen en overlopende activa	86.776	91.035
(6) Liquide middelen	117.721	93.754
Totaal vlottende activa	208.366	188.998
TOTAAL ACTIVA	547.908	525.080
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Geplaatsd kapitaal	0	0
Agioreserve	0	0
Wettelijke reserve	0	0
Overige reserves	319.147	308.705
(7) Totaal eigen vermogen	319.147	308.705
AANDEEL VAN DERDEN	0	0
GROEPSVERMOGEN	319.147	308.705
EGALISATIETREKING		
(8) VOORZIENINGEN	25.289	27.034
(9) LANGLOPENDE SCHULDEN	47.332	54.118
(10) KORTLOPENDE SCHULDEN	156.140	135.223
TOTAAL PASSIVA	547.908	525.080

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Resultaat 2018	Resultaat 2017
BATEN		
Basisfinanciering	24.487	13.569
Programmafinanciering	74.838	65.195
Cofinanciering en subsidiemarkt	24.298	26.029
Topsectoren	57.249	57.236
Bilaterale markt	99.351	95.150
Nevenactiviteiten	37.261	35.197
Overige baten	5.644	7.038
(11) Totaal baten	323.128	299.414
LASTEN		
(12) Personele kosten	187.831	175.896
(13) Algemene kosten	63.685	67.315
(14) Specifieke kosten	54.298	47.914
Totaal lasten	305.814	291.125
Overige baten en lasten	0	0
BEDRIJFSRESULTAAT	17.314	8.289
(15) Financiële baten en lasten	-3.881	-4.689
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	13.433	3.600
(16) Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	-3.433	94
(17) Resultaat uit deelnemingen	442	514
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	10.442	4.208
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	10.442	4.208

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	Resultaat 2018	Resultaat 2017
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto resultaat	10.442	4.208
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	17.451	14.983
	27.893	19.191
Mutaties voorzieningen	-1.745	-506
Mutaties in voorraden	340	-920
Mutaties in vorderingen	4.259	-2.649
Mutaties in kortlopende schulden	20.917	-2.891
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	-442	-515
	23.329	-7.481
Kasstroom uit operationele activiteiten	51.222	11.710
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in immateriële activa	4	-85
Investerings in gebouwen en terreinen (incl. WIU)	-17.791	-16.648
Investerings in overige materiële activa	-7.228	-5.485
Investerings in deelnemingen en ledenkapitaal	-459	-212
Desinvesterings in vaste activa	1.061	3.625
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-24.413	-18.805
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende vordering op ministerie van LNV	3.944	3.674
Mutatie langlopende schuld aan ministerie van LNV	-6.104	-19.011
Mutaties overige langlopende schulden	-682	418
Afname leaseverplichtingen	0	0
Mutaties van het eigen vermogen	0	0
Mutaties aandeel van derden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.842	-14.919
KASSTROOM	23.967	-22.014
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		
Saldo liquide middelen per 1 januari	93.754	115.768
Saldo liquide middelen per 31 december	117.721	93.754
Mutatie liquide middelen	23.967	-22.014

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Stichting Wageningen Research heeft haar statutaire zetel in Wageningen en is geregistreerd in het handelsregister onder nummer 09098104.

De jaarrekening is opgemaakt en vastgesteld door de Raad van Bestuur op 6 mei 2019 en goedgekeurd door de raad van toezicht op 20 mei 2019. De opstelling heeft plaatsgevonden volgens de onderstaande waarderingsgrondslagen. Waar van deze grondslagen is afgeweken, wordt dat bij de betreffende financiële gegevens vermeld.

De gepresenteerde cijfers over voorgaand verslagjaar zijn conform de cijfers uit de jaarrekening van het betreffende jaar. Afwijkingen kunnen zijn ontstaan als gevolg van correcties c.q. onderlinge verschuivingen of een gewijzigde methodiek van afronding. Daar waar dit aan de orde is en van relevante betekenis, wordt dit vermeld.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Wageningen Research vormt samen met Wageningen Research Holding BV en diverse (klein)dochtermaatschappijen een groep. Medewerkers hebben een dienstverband bij Wageningen Research en worden op basis van doorberekening van de werkelijke loonkosten tewerkgesteld bij de diverse werkmaatschappijen. Het onroerend goed, waarvan door de werkmaatschappijen op basis van gebruiksovereenkomsten gebruik wordt gemaakt, is eigendom van Wageningen Research.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Koersverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord. In de winst- en verliesrekening worden opbrengsten en kosten in vreemde valuta verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Uitgangspunt voor het opstellen van de jaarrekening zijn de vereisten van het Burgerlijk Wetboek Boek 2 Titel 9 en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten zullen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De belangrijkste posten waarbij sprake is van schattingen zijn:

- Waardering en levensduur vaste activa
- Voorziening op vorderingen en projecten
- Voorzieningen
- Claims

Consolidatiekring

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Wageningen Research, haar groepsmaatschappijen en andere instellingen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op grond van de feitelijke situatie) of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Wageningen Research overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en

operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend per balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop Wageningen Research een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Tabel 4 *Dochters die integraal zijn geconsolideerd*

	Aandeel- houder	Statutaire zetel	% ultimo 2017	% ultimo 2018
Agri New ventures BV	WBG	Wageningen	100%	100%
Wageningen Research Holding BV	Wageningen Research	Wageningen	100%	100%
Exploitiemaatschappij Windmolenparken Lelystad BV	WBG	Wageningen	100%	100%
Wageningen Business Generator BV	Holding	Wageningen	100%	100%
Windmolenpark Neushoortocht BV	WBG	Wageningen	100%	100%
Windmolenpark Mammoethocht BV	WBG	Wageningen	100%	100%

Tabel 5 *Niet geconsolideerde deelnemingen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs*

	Aandeel- houder	Statutaire zetel	% ultimo 2017	% ultimo 2018
Bfactory BV	WBG	Wageningen	17%	17%
Isolife BV	WBG	Wageningen	5%	5%
Telemetronics Biometry BV	WBG	Heteren	4%	4%
Wageningen Science & Technology Consulting Services Ltd.*	Holding	Beijing	100%	100%

* de deelneming Wageningen Science & Technology Consulting Services Ltd. Maakt geen resultaat omdat jaarlijks de gemaakte kosten worden vergoed vanuit WR. Om deze reden is de deelneming gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs in plaats van netto vermogenswaarde.

Tabel 6 *Niet geconsolideerde deelnemingen gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde*

	Aandeel- houder	Statutaire zetel	% ultimo 2017	% ultimo 2018
CoVaccine BV	WBG	Lelystad	25%	25%
Fresh Forward Holding BV	WBG	Wageningen	49%	49%
Knowhouse BV	WBG	Horst	30%	30%
VOF Oostwaardhoeve	ANV	Slootdorp	50%	50%

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Immateriële vaste activa

Ontwikkelingskosten, octrooien en licenties, software, goodwill en productierechten worden niet geactiveerd, tenzij deze van derden gekocht zijn dan wel de vervaardigingskosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Bovendien dient het immateriële vaste actief toekomstige economische voordelen te kunnen genereren. Waardering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijving vindt plaats naar rato van de realisatie van de verwachte opbrengsten in vijf jaar. Als de realisatie van de opbrengsten niet op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld, wordt de lineaire methode gehanteerd. Overeenkomstig de wettelijke verplichting wordt voor het geactiveerde bedrag van de ontwikkelingskosten een wettelijke reserve aangehouden. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur en de restwaarde. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Materiële vaste activa in uitvoering of in bestelling worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs respectievelijk de bedragen die door derden reeds aan de vennootschap in rekening zijn gebracht. Investerings kleiner dan € 5.000,- worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Tabel 7 *Afschrijvingstermijnen*

Onderdeel	Afschrijving
Bedrijfsterreinen / Werk in uitvoering	Geen
Terreininrichting en infrastructuur	60 jaar lineair
Bedrijfsgebouwen	
Casco	60 jaar lineair
Afbouwpakket (limitering tot einddatum bedrijfsgebouw)	30 jaar lineair
Inbouwpakket/inrichting bedrijfsgebouwen (limitering tot einddatum bedrijfsgebouw)	15 jaar lineair
Kassen, barakken, diverse opstallen/ bouwwerken	15 jaar lineair
Apparatuur en inventaris:	
Kantoormeubilair / machines en werktuigen / inventaris restauratieve voorzieningen / glasvezelnet / overige inventaris	10 jaar lineair
Laboratoriumapparatuur / audiovisuele apparatuur / vervoermiddelen / PR- en voorlichtingsmateriaal	5/8 jaar lineair
ICT-apparatuur incl. programmatuur (hardware t.b.v. netwerken)	5 jaar lineair
ICT-apparatuur incl. programmatuur (hardware overig)	4 jaar lineair

Verkregen investeringssubsidies en bijdragen uit extern gefinancierde projecten worden in het jaar van aanschaf in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Ontvangen subsidies ten behoeve van activa die voor het primair proces noodzakelijk zijn worden gepassiveerd onder de schulden en vallen vrij gedurende de gebruiksduur van het actief.

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vaste activa die niet meer dienstbaar zijn voor de primaire activiteiten worden niet afgeschreven. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Financiële vaste activa

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Deze waarde wordt berekend op basis van dezelfde grondslagen die de groep hanteert bij de waardering en resultaatbepaling.

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering hiervan wordt rekening gehouden met waardedalingen, indien deze duurzaam zijn.

Vorraden

Deze post bestaat uit de handelsvoorraad, gereed product, de levende have en de voorraad geogste landbouwproducten. De handelsvoorraad en gereed product worden gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten. De waardering van de levende have en de voorraad geogste landbouwproducten is gebaseerd op marktprijzen.

Bij incourantheid of lagere marktwaarde wordt de voorraad overeenkomstig afgewaardeerd. Op basis van het gemiddeld jaarverbruik over de afgelopen 10 jaar, worden antisera die volgens deze berekening langer dan 3 jaar op voorraad staan, voorzien.

De voorraad halffabricaat wordt gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig, onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Nog te factureren projectkosten

De waardering van nog te factureren projectkosten vindt plaats tegen de kosten van direct materiaalgebruik en arbeid inclusief een opslag voor indirecte kosten. Gedeclearde termijnen en voorzienbare verliezen op projecten worden op dit saldo in mindering gebracht. Toerekening van het resultaat vindt plaats naar rato van de voortgang (mate van gerealiseerde kosten) van een project. Projecten met een debetsaldo zijn daarbij, na saldering met de ontvangen voorschotten, verwerkt onder de kortlopende vorderingen. Projecten met een negatief saldo zijn opgenomen onder de vooruitontvangen bedragen onder de kortlopende schulden.

Eigen vermogen

- Wettelijke reserve
Voor het op de balans geactiveerde bedrag van kosten verband houdend met onderzoek en ontwikkeling bestaat de verplichting om een wettelijke reserve aan te houden.
- Algemene reserve
Deze reserve wordt gemuteerd voor het exploitatieresultaat van enig jaar waaraan geen specifieke bestemming wordt gegeven.

Aandeel van derden

Het belang van derden in een deelneming die door de groep volledig is geconsolideerd, wordt onder 'Aandeel van derden' in de jaarrekening opgenomen.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld. Het bedrag waartegen de voorziening is opgenomen is de beste schatting van het bedrag dat noodzakelijk is om de betreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichtingen

Voorziening WW-verplichtingen

De voorziening voor WW -verplichtingen wordt getroffen ter dekking van per balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband.

Voorziening WGA/ZW-flex

De voorziening voor WGA en ZW-flex verplichtingen (eigenrisicodragers per 1 januari 2016) wordt getroffen ter dekking van per balansdatum te verwachten verplichtingen.

Overige personele voorzieningen - gratificaties ambtsjubilea

De verwachte verplichting voor toekomstige jubilea-uitkeringen is op basis van historische gegevens berekend, de onttrekking op basis realisatie. De voorziening is contant gemaakt op basis van de voor Wageningen Research geldende markttrente.

Overige personele voorzieningen – afvloeiingskosten personeel

Deze voorziening heeft betrekking op afvloeiingskosten van personeel, waarmee nog geen vaststellingsovereenkomst is afgesloten en derhalve een bepaalde mate van onzekerheid met zich meebrengt.

Voorziening reorganisatiekosten

Deze voorziening is bestemd om te verwachten kosten te dekken van op basis van genomen, en binnen de organisatie bekendgemaakte, besluiten die verband houden met lopende en voorgenomen reorganisaties.

Voorziening product-/contractrisico's

Deze voorziening dekt de te verwachten kosten van verlieslatende contracten, garantstellingen en claims voortvloeiende uit aan derden geleverde diensten en producten.

Langlopende schulden

Er is sprake van langlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode van meer dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

Kortlopende schulden

Er is sprake van kortlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode korter dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN BATEN EN LASTEN

Algemeen

Als opbrengsten en kosten worden aangemerkt die baten en lasten die bedrijfseconomisch kunnen worden toegerekend aan het onderhavige verslagjaar of activiteit, ongeacht of zij tot ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar hebben geleid.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten ten behoeve van opdrachtgevers zijn verricht. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in de jaarrekening verwerkt, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De baten voor contractresearch worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten tot maximaal het door de financier te vergoeden tarief. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

De LNV-baten vallend onder de subsidieregeling LNV worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten. De opslag voor indirecte kosten wordt jaarlijks conform de daarvoor geldende systematiek bepaald. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

Belastingen over de resultaten omvatten de over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare vennootschapsbelastingbelasting. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare vennootschapsbelasting is de naar verwachting te betalen vennootschapsbelasting over de belastbare winst van het boekjaar, rekening houdend met de fiscale regelgeving en faciliteiten, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting, zoals fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren.

Wageningen Research houdt geen rekening met belastinglatenties als gevolg van verschil in fiscale en commerciële waardering van activa en passiva. Door het ontbreken van een winstdoelstelling op lange termijn, en de zeer lange looptijd van de verschillen, is er onvoldoende zekerheid dat de belastinglatenties gerealiseerd kunnen worden.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht wordt de indirecte methode gehanteerd.

STELSELWIJZIGINGEN

Niet van toepassing.

Toelichting op de balans**(1) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA**

	Ontw. kosten	Software	Vooruitb. imm. activa	Totaal
Boekwaarde 31-12-2017	0	924	16	940
Investerings	0	12	-16	-4
Desinvesteringen	0	-24	0	-24
Afschrijvingen	0	394	0	394
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2018	0	566	0	566
Aanschaffingswaarde 31-12-2017	2.116	4.023	16	6.155
Aanschaffingen 2018	0	12	-16	-4
Cumulatieve afschrijvingen	1.966	3.469	0	5.435
Cumulatieve waardevermindering	150	0	0	150
Boekwaarde 31-12-2018	0	566	0	566

Onder de ontwikkelingskosten zijn het softwarepakket ARTIS en het project Nile AM verwerkt. Beide zijn volledig afgeschreven. Onder software is onder meer het financiële informatiesysteem Agresso, MyPortal en ADP verwerkt.

(2) MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Autom. app. en ov. inventaris	Werk in uitvoerin g	Buiten gebruik	Totaal
Boekwaarde 31-12-2017	97.378	173.709	13.672	5.023	0	289.782
Investerings	2.335	17.790	7.228	-2.334	0	25.019
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Desinvesteringen	509	0	576	0	0	1.085
Afschrijvingen	19	11.586	5.452	0	0	17.057
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2018	99.185	179.913	14.872	2.689	0	296.659
Aanschaffingswaarde 31-12-2017	99.771	403.490	68.544	5.023	0	576.828
Aanschaffingen 2018	2.335	17.790	7.228	-2.334	0	25.019
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde desinvesteringen 2018	509	145	2.073	0	0	2.727
Aanschafwaarde 31-12-2018	101.597	421.135	73.699	2.689	0	599.120
Cumulatieve afschrijvingen	631	200.859	58.827	0	0	260.317
Cumulatieve waardeverminderingen	1.781	40.363	0	0	0	42.144
Boekwaarde 31-12-2018	99.185	179.913	14.872	2.689	0	296.659
Desinvesteringen waarvan:						
- Aanschaffingsprijs	509	145	2.073	0	0	2.727
- Afschrijvingen	0	145	1.497	0	0	1.642
Totaal desinvesteringen	509	0	576	0	0	1.085

De toevoeging aan de post werk in uitvoering voor investeringen in gebouwen in 2018 bedroeg € 15,5 mln. en de onttrekking door oplevering € 17,6 mln. De overige mutaties op de post werk in uitvoering betreft investeringen en onttrekkingen in apparatuur.

In de toevoeging aan de post werk in uitvoering zijn de volgende projecten opgenomen: Investeringen Gaia/Lumen € 5,2 mln., WTC gebouw € 1,8 mln., Radix parkeerdek € 1,7 mln., Inhuizen TNO fase 2 € 1,5 mln., groot onderhoud HCU € 1,0 mln., zonnepanelen € 0,7 mln. en diverse projecten € 3,6 mln.

Opgeleverd zijn Gaia / Lumen € 5,3 mln., Radix parkeerdek € 4,1 mln., WTC gebouw € 1,8 mln., Inhuizen TNO € 1,5 mln., groot onderhoud HCU € 1,3 mln., zonnepanelen € 0,7 mln. en overige projecten € 2,9 mln.

In 2018 is er voor € 2,3 mln. grond aangekocht te Bleiswijk en voor € 0,4 mln. grond verkocht, te Wageningen.

Het onroerend goed van Wageningen Research is verzekerd voor € 441,3 mln. (peildatum 1-7-2018). De WOZ-waarde bedraagt € 191,1 mln. (peildatum 1-1-2017).

(3) FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2018	31-12-2017
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2.083	1.721
Overige deelnemingen	54	54
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op overige gelieerde partijen	0	0
Ledenkapitaal en certificaten	2.269	1.730
Overige vorderingen	270	270
Vordering op het ministerie van LNV	37.641	41.585
Totaal financiële vaste activa	42.317	45.360

Tabel 8 Uitsplitsing deelnemingen in groepsmaatschappijen

Omschrijving	31-12-2017	Invest. / desinvest.	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2018	31-12-2018
Covaccine BV	18	0	0	0	0	18
Fresh Forward Holding BV	1.703	0	-75	0	437	2.065
Knowhouse BV	0	0	0	0	0	0
Nsure Holding BV	0	0	0	0	0	0
VOF Oostwaardhoeve	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.721	0	0	0	437	2.083

Tabel 9 Uitsplitsing overige deelnemingen

Omschrijving	31-12-2017	Invest. / desinvest.	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2018	31-12-2018
Beijing China	53	0	0	0	0	53
Bfactory BV	0	0	0	0	0	0
Isolife BV	1	0	0	0	0	1
Telemetronics Biometry BV	0	0	0	0	0	0
Totaal	54	0	0	0	0	54

Tabel 10 Uitsplitsing ledenkapitaal en certificaten

Omschrijving	31-12-2017	Mutatie	31-12-2018
Avebe	18	-1	17
Cosun	38	2	40
Dutch Greentech Fund/SHIFT invest	272	158	430
EBOP	1	0	1
Flora Holland	3	-3	0
Forfarmers	2	0	2
FrieslandCampina	1.022	16	1.038
Fruitmasters	2	0	2
Innovation industries	264	367	631
Nedato	1	0	1
Potatopol	3	0	3
Windunie	104	0	104
Totaal	1.730	539	2.269

Tabel 11 Uitsplitsing van de post vordering op het ministerie van LNV

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van Wageningen Research	83.949	0%	55.996	25.153	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.702	0%	17.460	10.285	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	0%	3.236	2.203	188
Totaal	118.278	0%	76.692	37.641	3.945

Het deel van de vordering dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen. Het langlopende deel van de vordering in verband met de Biovergister (€ 0,3 mln.) is verwerkt onder de overige vorderingen.

(4) **VOORRADEN**

	31-12-2018	31-12-2017
Handelsvoorraad	1.802	2.004
Levende have	1.165	1.293
Geogste landbouwproducten	1.626	1.857
Voorraad halffabricaat	0	0
Vooruitbetalingen op voorraden	0	0
Subtotaal Voorraden	4.593	5.154
Af: voorziening voor incourantheid	-724	-945
Totaal voorraden	3.869	4.209

(5) **VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA**

	31-12-2018	31-12-2017
Debiteuren	40.867	37.483
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-2.564	-2.644
Totaal debiteuren	38.303	34.839
Kosten uitgevoerde werkzaamheden i.o.v. derden	407.059	422.788
Af: Gedeclareerde termijnen	379.783	390.931
Opdrachten van derden, geen LNV	27.276	31.857
Af: verwachte verliezen	-1.750	-2.000
Verwerkt onder kortlopende schulden	8.623	10.251
Nog te factureren projectkosten	34.149	40.108
Voorschotten	579	1.060
Te vorderen BTW	0	0
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op gelieerde partijen	6.124	6.408
Vorderingen op studenten	0	0
Overlopende activa	3.703	4.662
Overig	3.918	3.958
Totaal voorschotten en overlopende activa	14.324	16.088
Totaal vorderingen en overlopende activa	86.776	91.035

Het saldo opdrachten van derden bestaat uit projecten met een positief saldo (de waarde van het verrichte werk groter is dan de gedeclareerde termijnen) en projecten met een negatief saldo (de waarde van de gedeclareerde termijnen overtreft de waarde van het verrichte werk). De projecten met een negatief saldo zijn verwerkt onder de kortlopende schulden.

Het deel van de vordering op het ministerie van LNV dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

De kortlopende vordering op groepsmaatschappijen en gelieerde partijen betreft kortlopende posities die maandelijks worden beoordeeld en afgerekend.

(6) **LIQUIDE MIDDELEN**

	31-12-2018	31-12-2017
Kas	16	23
Bank (incl. kruisposten)	92.705	68.731
Deposito	25.000	25.000
Totaal liquide middelen	117.721	93.754

Van het saldo liquide middelen van € 117,7 mln. staat € 95,9 mln. vrij ter beschikking. Wageningen Research beheert € 21,3 mln. aan projectgelden die gefaseerd doorgestort moeten worden aan contractpartners. Wageningen Research heeft een relatief hoge liquiditeitspositie omdat veel van haar opdrachten voorgefinancierd worden. De bevoorschotting bedraagt inclusief doorstortgelden € 77,0 mln.

(7) **EIGEN VERMOGEN**

	Algemene reserve	Wettelijke reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2017	308.705	0	308.705
Resultaatbestemming	10.442	0	10.442
Toevoeging reserve	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0
Saldo per 31-12-2018	319.147	0	319.147

Het netto resultaat over het verslagjaar van € 10,4 mln. is geheel ten gunste van de algemene reserve verwerkt.

(8) **VOORZIENINGEN**

	31-12-2017	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	31-12-2018
WW-verplichtingen	6.190	1.855	1.040	1.712	5.293
WGA/ZW-flex	1.093	823	502	0	1.414
Overige personele voorzieningen	4.552	1.368	496	70	5.354
Reorganisatiekosten	8.723	905	2.229	1.172	6.227
Product-/contractrisico's	1.762	0	484	72	1.206
Overige materiële voorzieningen	4.714	1.081	0	0	5.795
Totaal voorzieningen	27.034	6.032	4.751	3.026	25.289

Tabel 12 Specificatie van de looptijd van de voorzieningen

	31-12-2018	31-12-2017
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	5.764	8.652
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	13.704	12.898
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	5.821	5.484
Totaal voorzieningen	25.289	27.034

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband. In 2018 is enerzijds een dotatie gedaan van € 1,9 mln. en anderzijds een vrijval geboekt van € 1,7 mln.

Voor het boekjaar 2018 zijn de schattingsparameters voor de WW-BW verplichtingen en de toekomstige transitievergoedingen opnieuw geanalyseerd. In het boekjaar 2018 is het schattingspercentage voor de transitievergoeding verlaagd van 50% naar 20% en voor herleving van 20% naar 10%. De overige percentages, zoals voor de lopende uitkeringen en voor toekomstige WW-BW verplichtingen van het huidige personeelsbestand zijn ongewijzigd gebleven. Deze kansen staan respectievelijk op 80% en 20%. De impact van deze aanpassingen is € 0,3 mln. De aanpassingen in de percentages voor de bepaling van de voorziening zijn het gevolg van een retrospectieve toets en de veranderende economische situatie voor stichting Wageningen Research. Het aantal vacatures is in het boekjaar 2018 toegenomen en zal naar verwachting ook toenemen in 2019. Ook is er sprake van een lagere werkloosheid. De overige vrijval in de WW-BW voorziening is het gevolg van het feit dat mensen die onderdeel waren van een sociaal plan, sneller dan verwacht een nieuwe dienstbetrekking hebben gevonden.

De voorziening voor WGA-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van te verwachten toekomstige WGA-uitkeringen en ZW-flex. Wageningen Research heeft geopteerd voor het eigen risicodragerschap voor de WGA en ZW-flex.

De voorziening reorganisatiekosten wordt getroffen voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties. In 2018 zijn dotaties gedaan aan de voorziening voor een beperkt aantal reorganisatietrajecten en trajecten die werkenderwijs verlopen.

De product- en contractrisico's alsmede de overige personele en materiële voorzieningen betreffen onder meer claims die door derden aan Wageningen Research zijn geadresseerd.

(9) **LANGLOPENDE SCHULDEN**

	31-12-2017	Toename schuld	Afname schuld	31-12-2018
Schuld aan LNV	50.828	0	6.104	44.724
Schuld aan groepsmaatschappijen	0	0	0	0
Schuld aan overige gelieerde partijen	0	0	0	0
Meerjarenspaarmodel	0	0	0	0
Overige langlopende schulden	3.290	184	866	2.608
Subtotaal langlopende schulden	54.118	184	6.970	47.332
Financiële leaseverplichtingen	0	0	0	0
Totaal langlopende schulden	54.118	184	6.970	47.332

Tabel 13 Specificatie van de schuld aan het ministerie van LNV

Omschrijving	Lening	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van Wageningen Research	135.408	4,50%	98.212	32.236	4.960
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.701	5,20%	17.460	10.284	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	5,00%	3.235	2.204	188
Totaal	169.736		118.907	44.724	6.105

De aflossing van deze leningen in 2019 bedraagt € 6,0 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 25,0 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

Tabel 14 Aanvullende informatie met betrekking tot de overige langlopende schulden

	Lening	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
LTO-Wageningen Research onderzoeksfonds	9.908	6%	6.484	2.424	1.000
Totaal	9.908		6.484	2.424	1.000

De aflossing van deze lening in 2019 bedraagt € 1,0 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Het langlopende deel heeft een looptijd korter dan 5 jaar. De overige langlopende schulden bedragen € 0,2 mln.

(10) KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitontvangen van derden	68.357	56.018
Vooruitontvangen – nog te factureren proj kosten	8.623	10.251
Schulden leveranciers	10.670	8.228
Schulden kredietmaatschappijen	0	0
Te betalen belastingen	11.530	10.897
Te betalen pensioenpremies	0	0
Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
Schulden aan gelieerde partijen	0	0
Nog af te ronden programmaonderzoek LNV	20.505	14.304
Vooruitontvangen HCU-exploitatiedbijdrage	5.547	4.172
Overlopende passiva	7.387	7.680
Overig	23.521	23.673
Totaal kortlopende schulden	156.140	135.223

Onder de overige schulden is onder andere het per balansdatum aan het personeel verschuldigde vakantiegeld (€ 5,9 mln.). De jaarlijkse aflossing van de langlopende schuld aan het ministerie van LNV ad € 6,1 mln. en het kortlopende deel van de overige langlopende leningen (€ 1,0 mln.) zijn eveneens verwerkt onder de overige schulden.

Het saldo van het nog af te ronden programmaonderzoek LNV (NAPRO) bedraagt ultimo 2018 € 20,5 mln. Het NAPRO betreft LNV opdrachten in het kader van het Programmaonderzoek in een afrondende fase. Als onderdeel van dit bedrag van € 20,5 mln. is een bedrag van € 10,4 mln. ontstaan als gevolg van kasritmewijzigingen, Voedselagenda en het ATVET-project (Afghanistan). Daarnaast is een bedrag vooruitontvangen in verband met de HCU-exploitatie van € 5,5 mln.

De in 2018 beschikbare LNV-programmafinanciering bedraagt in totaal € 146,9 (2017: € 117,4 mln.).

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN RECHTEN (GECONSOLIDEERD)

Aangegane verplichtingen ter zake van investeringen, huur, operational lease en dergelijken bedragen ultimo 2018 € 38,8 mln. De hierin begrepen termijnen die binnen één jaar vervallen, bedragen € 22,3 mln. De termijnen die tussen één en vijf jaar vervallen, bedragen € 13,9 mln.

Omschrijving	Totaal bedrag verplichtingen	Waarvan vervallend binnen 1 jaar	Waarvan vervallend tussen 1 en 5 jaar	Waarvan vervallend na 5 jaar
Investeringen	12.009	12.009	0	0
Huurverplichtingen	12.325	6.336	3.349	2.640
Leaseverplichtingen	761	275	486	0
Onderhoudscontracten	458	458	0	0
Verzekeringen	127	127	0	0
Elektra	8.577	1.905	6.672	0
Gas	3.760	968	2.792	0
Onderhoudscontracten Surfnet en KPN	813	250	563	0
	38.830	22.328	13.862	2.640

Wageningen Research beschikt per balansdatum over een kredietfaciliteit van € 2,0 mln. en heeft als zekerheidsstelling bankgaranties verstrekt voor een bedrag van € 0,2 mln.

De octrooi- en licentierechten, varkensrechten en melkquota zijn om niet verkregen dan wel overeenkomstig de waarderinggrondslagen op nul gewaardeerd. Tevens is in het kader van de fusie van de Praktijkcentra een aantal vaste activa om niet verkregen. Bij verkoop van deze om niet verkregen zaken rust een verplichting aan de oorspronkelijke inbrengers.

Grond aan de Mansholtlaan (Born-Oost) is in erfpacht gegeven aan een externe partij.

Wageningen Research heeft een bijdrage geleverd aan een schakelstation op de Campus. Indien de netwerkbeheerder in de toekomst hiervoor andere aansluitingen realiseert, ontvangt Wageningen Research hiervoor een maximale baat van € 1,5 mln.

Windmolenparken groepsmaatschappijen van Wageningen Research

Zowel windmolenpark Mammoethocht BV als windmolenpark Neushoorthocht BV hebben een recht van opstal verkregen van Wageningen Research voor de bouw van de windmolens.

Toelichting op de winst- en verliesrekening**(11) BATEN**

	2018	2017
Basisfinanciering		
Rijksbijdrage LNV	0	0
Kennisbasis LNV	24.466	13.567
Collegegelden (wettelijk)	0	0
Collegegelden (instelling)	21	2
Totaal basisfinanciering	24.487	13.569
Programmafinanciering		
BO-onderzoek LNV	26.190	20.944
WOT-taken LNV	46.405	42.845
NWO - tweede geldstroom	2.243	1.406
Doelsubsidies LNV en OCW	0	0
Totaal programmafinanciering	74.838	65.195
Cofinanciering en subsidiemarkt		
Onderzoeksstimuleringsfondsen	3.952	4.294
EU - subsidieprogramma's	20.346	21.735
Totaal cofinanciering en subsidiemarkt	24.298	26.029
Topsectoren		
Topsectoren LNV	39.821	36.753
Topsectoren onderzoekstimuleringsfondsen	6.521	8.981
Topsectoren bedrijfsleven	10.907	11.502
Totaal topsectoren	57.249	57.236
Bilaterale markt		
Contractresearch LNV	7.428	6.299
Contractresearch Productschappen	-1.035	1.007
Contractresearch Overige publieke organisaties	41.628	40.894
Contractresearch Bedrijfsleven	47.548	42.730
Contractresearch Charitatieve organisaties	213	414
Contractresearch Wageningen University	3.569	3.806
Totaal bilaterale markt	99.351	95.150
Nevenactiviteiten		
Verkopen	10.051	9.525
Waardeaanpassingen voorraad levende have	-193	-143
Opbrengst octrooien en licenties	1.305	1.127
Analyses en adviezen	7.946	7.449
Cursussen	70	267
Windmolens	2.720	2.080
Facilitaire diensten	1.467	1.404
Verhuuropbrengsten extern	14.180	13.435
Subsidies	-285	53
Totaal Nevenactiviteiten	37.261	35.197
Overige baten		
Verhuuropbrengsten intern	704	529
Verkoop vaste activa	272	2.985
Overige baten	4.668	3.524
Totaal Overige baten	5.644	7.038

Totaal baten	323.128	299.414
---------------------	----------------	----------------

(12) **Personele kosten**

	2018	2017
Personele kosten		
Kosten vast personeel	151.606	145.133
Kosten tijdelijk personeel	12.703	10.875
Uitzendkrachten en ingehuurd personeel	14.776	12.495
Overige personeelskosten	6.482	6.499
Dotatie voorziening WW-verplichtingen	143	-205
Dotatie voorziening WGA/ZW-flex	823	663
Dotatie overige personele voorzieningen	1.298	436
Totaal personele kosten	187.831	175.896

De directe personeelskosten van tijdelijk en vast personeel zijn gestegen met € 8,3 mln. Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door de stijging van het aantal volume fte excl. stagiair(e)s met 63 en anderzijds door een prijsstijging van 2,4%. Door een correctie op de fte's op de stafafdelingen van ASG van 15 fte is de stijging van het aantal fte minder hoog. Deze 15 fte worden vanaf 2018 meegeteld in de bezetting van Wageningen University.

Personeel met een arbeidscontract voor onbepaalde tijd is opgenomen onder vast personeel. Onder tijdelijk personeel wordt personeel met een arbeidscontract voor bepaalde tijd weergegeven.

Het gemiddeld aantal medewerkers exclusief stagiair(e)s bedroeg in het verslag jaar 2.249 (2017: 2.186). In de personele kosten is voor sociale lasten € 15,9 mln. (2017: € 14,8 mln.) begrepen en voor pensioenpremies € 19,8 mln. (2017: € 18,0 mln.).

Het aandeel van Wageningen Research in de beloning van de Raad van Bestuur bedroeg in het verslagjaar € 0,3 mln. (2017: € 0,4 mln.). Dit is inclusief pensioen- en soortgelijke verplichtingen. Onder de post kosten vast personeel is € 32.000 (2017: € 39.000) begrepen voor beloningen aan de leden van de Raad van Toezicht. In paragraaf 2.4 is het beloningsoverzicht conform de WNT opgenomen.

Pensioenen

De pensioenvoorziening voor geheel Wageningen UR is (verplicht) ondergebracht bij het ABP. De pensioenopbouw vindt plaats op grond van het z.g. middelloonsysteem.

De actuele dekkingsgraad daalde in 2018 van 104,4% naar 97% aan het eind van het jaar als gevolg van onrustige beurzen en dalende rente in het vierde kwartaal. De beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de twaalf laatste maanden) steeg in 2018 van 101,5% naar 103,8% en eindigde daarmee 0,4% onder het vereiste minimum. Deze dekkingsgraad is enerzijds bepalend voor de verhoging van het pensioen. Gedeeltelijke indexatie mag bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of hoger. Vanaf 123% mag ABP volledig indexeren. Met de huidige 103,8% is dit dus nog lang niet in beeld. Anderzijds kan de beleidsdekkingsgraad een rol spelen bij verlaging van het pensioen.

Als deze beleidsdekkingsgraad tot en met 2020 onder het vereiste niveau van 104,2% zou blijven en de actuele dekkingsgraad eind 2020 ook lager is dan 104,2%, is verlaging van pensioen onvermijdelijk.

ABP schat nu in dat het de komende jaren het pensioen niet of nauwelijks kan verhogen met de prijsstijging (indexatie). Het ABP schat de kans dat het de pensioenen in 2020 moet verlagen op klein in.

Er bestaat geen verplichting om een tekort als gevolg van de beleidsdekkingsgraad van het ABP aan te vullen. Daarom is geen voorziening opgenomen.

(13) **Algemene kosten**

	2018	2017
Algemene kosten		
Huisvestingskosten	15.436	17.538
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	17.451	14.601
Bijzondere waardeveranderingen (im)materiële vaste activa	0	382
Overige apparatuurkosten	11.959	10.736
Overige algemene kosten	18.097	17.033
Dotatie voorzieningen:		
Reorganisatiekosten	-267	3.724
Product- / contractrisico's	-72	-372
Voorziening overig	1.081	3.673
Totaal dotatie algemene voorzieningen	742	7.025
Totaal algemene kosten	63.685	67.315

Onder overige algemene kosten van € 18,1 mln. zijn begrepen de bureaunkosten inclusief telefoon, porti en kopieerkosten (€ 1,2 mln.), boeken en abonnementen (€ 1,5 mln.), reis- en verblijfkosten (€ 6,9 mln.), lease- en huurauto's (€ 0,5 mln.), PR activiteiten (€ 0,5 mln.), representatiekosten (€ 0,3 mln.), voorziening dubieuze debiteuren (€ 0,1 mln.), voorziening projectverliezen (€ 0,1 mln.), catering (€ 1,4 mln.) en overige kosten (€ 5,6 mln.). Een deel van de algemene kosten betreft directe projectkosten. Het gaat om een bedrag van € 14,3 mln.

Onder de overige kosten zijn de volgende accountantskosten opgenomen:

A. Controle jaarrekeningen	€ 192.000
B. Overige controlewerkzaamheden	€ 302.000
C. Advieswerkzaamheden fiscaal	€ 237.000

De kosten voor de controle van de jaarrekening hebben betrekking op de jaarrekeningcontrole 2018, waarbij rekening is gehouden met de nog te betalen termijnen en verwachte kosten voor meerwerk.

Tabel 15 Specificatie afschrijvingen en waardeveranderingen

	2018	2017
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	394	323
Materiële vaste activa	17.057	14.278
Financiële vaste activa	0	0
Totaal afschrijvingen	17.451	14.601
Waardeveranderingen		
Immateriële vaste activa	0	0
Materiële vaste activa	0	382
Totaal waardeveranderingen	0	382

Tabel 16 Specificatie bijzondere waardeveranderingen

	2018	2017
Axis	0	372
Verwerkingsgebouw	0	10
Totaal waardeveranderingen	0	382

(14) **Specifieke kosten**

	2018	2017
Specifieke kosten		
Specifieke kosten	21.504	18.792
Diensten door derden	31.331	28.655
Bijdragen en subsidies	1.463	467
Totaal specifieke kosten	54.298	47.914

(15) **Financiële baten en lasten**

	2018	2017
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		
Financiële baten	154	53
Financiële lasten	-4.035	-4.742
Totaal financiële baten en lasten	-3.881	-4.689

Onder de financiële baten zijn de ontvangen rentebaten op in het verslagjaar aanwezige banktegoeden weergegeven. Onder de financiële lasten is onder andere de betaalde rente van de leningen ter financiering van de gebouwen en terreinen van het ministerie van LNV verantwoord voor € 4,0 mln.

(16) **Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening**

	2018	2017
BELASTINGEN UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening (vpb)	-3.433	94
Totaal belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	-3.433	94

Wageningen Research is met ingang van 2016 belastingplichtig. De te betalen VpB wordt berekend over het fiscale resultaat. Door waarderingsverschillen tussen de fiscale balans en de commerciële balans, en de daarmee samenhangende hogere fiscale aftrekposten, is het fiscale resultaat van Wageningen Research (€ 13,8 mln.). Het fiscale eigen vermogen van de stichting is € 180 mln. hoger dan het eigen vermogen in deze jaarrekening. Dit verschil wordt voornamelijk verklaard doordat de fiscale waardering van het vastgoed afwijkt van de commerciële. Deze verschillen zullen bij verkoop of sloop van de activa worden afgewikkeld.

(17) **Resultaat uit deelnemingen**

	2018	2017
RESULTAAT UIT DEELNEMINGEN		
Fresh Forward Holding BV	437	543
Isolife	5	0
Oostwaardhoeve Beheer BV	0	-29
Totaal resultaat uit deelnemingen	442	514

Het resultaat uit deelnemingen betreft het resultaat van tegen nettovermogenswaarde en tegen verkrijgingprijs gewaardeerde deelnemingen.

Bestemming resultaat

Het College van Bestuur van Wageningen Research stelt voor om het netto resultaat van € 10,4 mln. aan de algemene reserve toe te voegen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die leiden tot aanpassing van of vermelding in de jaarrekening.

Enkelvoudige balans**Na bestemming van het netto resultaat**

	31-12-2018	31-12-2017
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
(18) Immateriële vaste activa	566	940
(19) Materiële vaste activa	296.657	289.776
(20) Financiële vaste activa	50.306	54.230
Totaal vaste activa	347.529	344.946
VLOTTENDE ACTIVA		
(21) Voorraden	3.869	4.209
(22) Vorderingen en overlopende activa	87.237	96.743
(23) Liquide middelen	114.115	84.061
Totaal vlottende activa	205.221	185.013
TOTAAL ACTIVA	552.750	529.959
PASSIVA		
(24) EIGEN VERMOGEN	319.147	308.705
EGALISATIEREKENING	0	0
(25) VOORZIENINGEN	25.289	27.034
(26) LANGLOPENDE SCHULDEN	47.332	54.118
(27) KORTLOPENDE SCHULDEN	160.982	140.102
TOTAAL PASSIVA	552.750	529.959

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

	2018	2017
BATEN	320.690	297.374
LASTEN		
Personele kosten	187.831	175.896
Algemene kosten	61.524	65.260
Specifieke kosten	53.584	47.488
Totaal lasten	302.939	288.644
Overige baten en lasten		
BEDRIJFSRESULTAAT	17.751	8.730
Financiële baten en lasten	-3.881	-4.422
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	13.870	4.308
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	-3.433	231
Resultaat uit deelnemingen	5	-331
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	10.442	4.208
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	10.442	4.208

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn de in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening opgenomen grondslagen tevens van toepassing op de enkelvoudige jaarrekening.

(18) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Ontw. kosten	Software	Vooruitb. imm. activa	Totaal
Boekwaarde 31-12-2017	0	924	16	940
Investerings	0	12	-16	-4
Desinvesterings	0	-24	0	-24
Afschrijvingen	0	394	0	394
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2018	0	566	0	566
Aanschaffingswaarde 31-12-2017	2.116	4.023	16	6.155
Aanschaffingen 2018	0	12	-16	-4
Cumulatieve afschrijvingen	1.966	3.469	0	5.435
Cumulatieve waardevermindering	150	0	0	150
Boekwaarde 31-12-2018	0	566	0	566

Onder de ontwikkelingskosten zijn het softwarepakket ARTIS en het project Nile AM verwerkt. Beide zijn volledig afgeschreven. Onder software is onder meer het financiële informatiesysteem Agresso, MyPortal en ADP verwerkt.

(19) MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Autom. app. en ov. inventaris	Werk in uitvoering	Buiten gebruik	Totaal
Boekwaarde 31-12-2017	97.378	173.709	13.666	5.023	0	289.776
Investerings	2.335	17.790	7.228	-2.334	0	25.019
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Desinvesterings	509	0	576	0	0	1.085
Afschrijvingen	19	11.586	5.448	0	0	17.053
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2018	99.185	179.913	14.870	2.689	0	296.657
Aanschaffingswaarde 31-12-2017	99.771	357.935	68.534	5.023	0	531.263
Aanschaffingen 2018	2.335	17.790	7.228	-2.334	0	25.019
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde desinvesterings 2018	509	145	2.072	0	0	2.726
Aanschafwaarde 31-12-2018	101.597	375.580	73.690	2.689	0	553.556
Cumulatieve afschrijvingen	631	155.304	58.820	0	0	214.755
Cumulatieve waardeverminderingen	1.781	40.363	0	0	0	42.144
Boekwaarde 31-12-2018	99.185	179.913	14.870	2.689	0	296.657
Desinvesterings waarvan:						
- Aanschaffingsprijs	509	145	2.073	0	0	2.727
- Afschrijvingen	0	145	1.497	0	0	1.642
Totaal desinvesterings	509	0	576	0	0	1.085

De toevoeging aan de post werk in uitvoering voor investeringen in gebouwen in 2018 bedroeg € 15,5 mln. en de onttrekking door oplevering € 17,6 mln. De overige mutaties op de post werk in uitvoering betreft investeringen en onttrekkingen in apparatuur.

In de toevoeging aan de post werk in uitvoering zijn de volgende projecten opgenomen:

Investerings Gaia/Lumen € 5,2 mln., WTC gebouw € 1,8 mln., Radix parkeerdek € 1,7 mln., Inhuizen TNO fase 2 € 1,5 mln., groot onderhoud HCU € 1,0 mln., zonnepanelen € 0,7 mln. en diverse projecten € 3,6 mln.

Opgeleverd zijn Gaia / Lumen € 5,3 mln., Radix parkeerdek € 4,1 mln., WTC gebouw € 1,8 mln., Inhuizen TNO € 1,5 mln., groot onderhoud HCU € 1,3 mln., zonnepanelen € 0,7 mln. en overige projecten € 2,9 mln.

In 2018 is er voor € 2,3 mln. grond aangekocht te Bleiswijk en voor € 0,4 mln. grond verkocht, te Wageningen.

Het onroerend goed van Wageningen Research is verzekerd voor € 441,3 mln. (peildatum 1-7-2018). De WOZ-waarde bedraagt € 191,1 mln. (peildatum 1-1-2017).

(20) FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2018	31-12-2017
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	11.238	11.233
Overige deelnemingen	53	53
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op overige gelieerde partijen	0	0
Ledenkapitaal en certificaten	1.104	1.089
Overige vorderingen	270	270
Vordering op het ministerie van LNV	37.641	41.585
Totaal financiële vaste activa	50.306	54.230

Tabel 17 Specificatie van de post deelnemingen in groepsmaatschappijen

Omschrijving	31-12-2017	Invest. / desinvest.	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2018	31-12-2018
Wageningen Research Holding	11.233	0	0	0	5	11.238
Totaal	11.233	0	0	0	5	11.238

Tabel 18 Specificatie van de post overige deelnemingen

Omschrijving	31-12-2017	Invest. / desinvest.	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2018	31-12-2018
Beijing China	53	0	0	0	0	53
Bfactory BV	0	0	0	0	0	0
Totaal	53	0	0	0	0	53

Tabel 19 Specificatie van de post ledenkapitaal en certificaten

Omschrijving	31-12-2017	Mutatie	31-12-2018
Avebe	18	-1	17
Cosun	38	2	40
EBOP	1	0	1
Flora Holland	3	-3	0
Forfarmers	2	0	2
FrieslandCampina	1.022	16	1.038
Fruitmasters	2	0	2
Nedato	1	0	1
Potatopol	3	0	3
afronding	-1	0	0
Totaal	1.089	14	1.104

Tabel 20 Specificatie van de vordering op het ministerie van LNV

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van Wageningen Research	83.949	0%	55.996	25.153	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.702	0%	17.460	10.285	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	0%	3.236	2.203	188
Totaal	118.278	0%	76.692	37.641	3.945

Het deel van de vordering dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

Het langlopende deel van de vordering in verband met de Biovergister (€ 0,3 mln.) is verwerkt onder de overige vorderingen.

(21) **VOORRADEN**

	31-12-2018	31-12-2017
Handelsvoorraad	1.802	2.004
Levende have	1.165	1.293
Geogste landbouwproducten	1.626	1.857
Voorraad halffabricaat	0	0
Vooruitbetalingen op voorraden	0	0
Subtotaal Voorraden	4.593	5.154
Af: voorziening voor incourantheid	-724	-945
Totaal voorraden	3.869	4.209

(22) **VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA**

	31-12-2018	31-12-2017
Debiteuren	40.631	37.483
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-2.564	-2.644
Totaal debiteuren	38.067	34.839
Kosten uitgevoerde werkzaamheden i.o.v. derden	407.059	422.788
Af: Gedeclareerde termijnen	379.783	390.931
Opdrachten van derden, geen LNV	27.276	31.857
Af: verwachte verliezen	-1.750	-2.000
Verwerkt onder kortlopende schulden	8.623	10.251
Nog te factureren projectkosten	34.149	40.108
Voorschotten	579	1.060
Te vorderen BTW	0	0
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.140	1.085
Vorderingen op gelieerde partijen	6.124	11.713
Vorderingen op studenten	0	0
Overlopende activa	3.260	3.978
Overig	3.918	3.960
Totaal voorschotten en overlopende activa	15.021	21.796
Totaal vorderingen en overlopende activa	87.237	96.743

Het saldo opdrachten van derden bestaat uit projecten met een positief saldo (de waarde van het verrichte werk groter is dan de gedeclareerde termijnen) en projecten met een negatief saldo (de waarde van de gedeclareerde termijnen overtreft de waarde van het verrichte werk). De projecten met een negatief saldo zijn verwerkt onder de kortlopende schulden.

Het deel van de vordering op het ministerie van LNV dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

De kortlopende vordering op groepsmaatschappijen en gelieerde partijen betreft kortlopende posities die maandelijks worden beoordeeld en afgerekend.

(23) LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2018	31-12-2017
Kas	16	23
Bank (incl. kruisposten)	89.099	59.038
Deposito	25.000	25.000
Totaal liquide middelen	114.115	84.061

Van het saldo liquide middelen van € 114,1 mln. staat € 92,3 mln. vrij ter beschikking. Wageningen Research beheert € 21,3 mln. aan projectgelden die gefaseerd doorgestort moeten worden aan contractpartners. Wageningen Research heeft een relatief hoge liquiditeitspositie omdat veel van haar opdrachten voorgefinancierd worden. De bevoorschotting bedraagt inclusief doorstortgelden € 77,0 mln.

(24) EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Wettelijke reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2017	308.705	0	308.705
Resultaatbestemming	10.442	0	10.442
Toevoeging reserve	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0
Saldo per 31-12-2018	319.147	0	319.147

Het netto resultaat over het verslagjaar van € 10,4 mln. is geheel ten gunste van de algemene reserve verwerkt.

(25) VOORZIENINGEN

	Stand 31-12-2017	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand 31-12-2018
WW-verplichtingen	6.190	1.855	1.040	1.712	5.293
WGA/ZW-flex	1.093	823	502	0	1.414
Overige personele voorzieningen	4.552	1.368	496	70	5.354
Reorganisatiekosten	8.723	905	2.229	1.172	6.227
Product-/contractrisico's	1.762	0	34	522	1.206
Overige materiële voorzieningen	4.714	1.081	0	0	5.795
Totaal voorzieningen	27.034	6.032	4.301	3.476	25.289

Tabel 21 Specificatie van de looptijd van de voorzieningen

	31-12-2018	31-12-2017
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	5.764	8.652
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	13.704	12.898
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	5.821	5.484
Totaal voorzieningen	25.289	27.034

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband. In 2018 is enerzijds een dotatie gedaan van € 1,9 mln. en anderzijds een vrijval geboekt van € 1,7 mln.

Voor het boekjaar 2018 zijn de schattingsparameters voor de WW-BW verplichtingen en de toekomstige transitievergoedingen opnieuw geanalyseerd. In het boekjaar 2018 is het schattingspercentage voor de

transitievergoeding verlaagd van 50% naar 20% en voor herleving van 20% naar 10%. De overige percentages, zoals voor de lopende uitkeringen en voor toekomstige WW-BW verplichtingen van het huidige personeelsbestand zijn ongewijzigd gebleven. Deze kansen staan respectievelijk op 80% en 20%. De impact van deze aanpassingen is € 0,3 mln. De aanpassingen in de percentages voor de bepaling van de voorziening zijn het gevolg van een retrospectieve toets en de veranderende economische situatie voor stichting Wageningen Research. Het aantal vacatures is in het boekjaar 2018 toegenomen en zal naar verwachting ook toenemen in 2019. Ook is er sprake van een lagere werkloosheid. De overige vrijval in de WW-BW voorziening is het gevolg van het feit dat mensen die onderdeel waren van een sociaal plan, sneller dan verwacht een nieuwe dienstbetrekking hebben gevonden.

De voorziening voor WGA-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van te verwachten toekomstige WGA-uitkeringen en ZW-flex. Wageningen Research heeft geopteerd voor het eigen risicodragerschap voor de WGA en ZW-flex.

De voorziening reorganisatiekosten wordt getroffen voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties. In 2018 zijn dotaties gedaan aan de voorziening voor een beperkt aantal reorganisatietrajecten en trajecten die werkenderwijs verlopen.

De product- en contractrisico's alsmede de overige personele en materiele voorzieningen betreffen onder meer claims die door derden aan Wageningen Research zijn geadresseerd.

(26) LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand 31-12-2017	Toename schuld	Afname schuld	Stand 31-12-2018
Schuld aan LNV	50.828	0	6.104	44.724
Schuld aan groepsmaatschappijen	0	0	0	0
Schuld aan overige gelieerde partijen	0	0	0	0
Meerjarenspaarmodel	0	0	0	0
Overige langlopende schulden	3.290	184	866	2.608
Subtotaal langlopende schulden	54.118	184	6.970	47.332
Financiële leaseverplichtingen	0	0	0	0
Totaal langlopende schulden	54.118	184	6.970	47.332

Tabel 22 Specificatie van de schuld aan het ministerie van LNV

Omschrijving	Lening	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van Wageningen Research	135.408	4,50%	98.212	32.236	4.960
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.701	5,20%	17.460	10.284	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	5,00%	3.235	2.204	188
Totaal	169.736		118.907	44.724	6.105

De aflossing van deze leningen in 2019 bedraagt € 6,0 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 25,0 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

Tabel 23 Specificatie van de overige langlopende schulden

	Lening	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
LTO-Wageningen Research onderzoeksfonds	9.908	6%	6.484	2.424	1.000
Totaal	9.908		6.484	2.424	1.000

De aflossing van deze lening in 2019 bedraagt € 1,0 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Het langlopende deel heeft een looptijd korter dan 5 jaar. De overige langlopende schulden bedragen € 0,2 mln.

(27) KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2018	31-12-2017
Vooruitontvangen van derden	68.357	56.018
Vooruitontvangen – nog te factureren proj kosten	8.623	10.251
Schulden leveranciers	10.516	8.228
Schulden kredietmaatschappijen	0	0
Te betalen belastingen	11.530	10.967
Te betalen pensioenpremies	0	0
Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
Schulden aan gelieerde partijen	5.093	5.108
Nog af te ronden programmaonderzoek LNV	20.505	14.304
Vooruitontvangen HCU-exploitatiebijdrage	5.547	4.172
Overlopende passiva	7.284	7.375
Overig	23.527	23.679
Totaal kortlopende schulden	160.982	140.102

Onder de overige schulden is onder andere het per balansdatum aan het personeel verschuldigde vakantiegeld (€ 5,9 mln.). De jaarlijkse aflossing van de langlopende schuld aan het ministerie van LNV ad € 6,1 mln. en het kortlopende deel van de overige langlopende leningen (€ 1,0 mln.) zijn eveneens verwerkt onder de overige schulden.

Het saldo van het nog af te ronden programmaonderzoek LNV (NAPRO) bedraagt ultimo 2018 € 20,5 mln. Het NAPRO betreft LNV opdrachten in het kader van het Programmaonderzoek in een afrondende fase. Als onderdeel van dit bedrag van € 20,5 mln. is een bedrag van € 10,4 mln. ontstaan als gevolg van kasritmewijzigingen, Voedselagenda en het ATVET-project (Afghanistan). Daarnaast is een bedrag vooruitontvangen in verband met de HCU-exploitatie van € 5,5 mln.

De in 2018 beschikbare LNV-programmafinanciering bedraagt in totaal € 146,9 (2017: € 117,4 mln.).

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN RECHTEN (ENKELVOUDIG)

Aangegane verplichtingen ter zake van investeringen, huur, operational lease en dergelijke bedragen ultimo 2018 € 38,8 mln. De hierin begrepen termijnen die binnen één jaar vervallen, bedragen € 22,3 mln. De termijnen die tussen één en vijf jaar vervallen, bedragen € 13,9 mln.

Omschrijving	Totaal bedrag verplichtingen	Waarvan vervallend binnen 1 jaar	Waarvan vervallend tussen 1 en 5 jaar	Waarvan vervallend na 5 jaar
Investeringen	12.009	12.009	0	0
Huurverplichtingen	12.325	6.336	3.349	2.640
Leaseverplichtingen	761	275	486	0
Onderhoudscontracten	458	458	0	0
Verzekeringen	127	127	0	0
Elektra	8.577	1.905	6.672	0
Gas	3.760	968	2.792	0
Onderhoudscontracten Surfnet en KPN	813	250	563	0
Totaal	38.830	22.328	13.862	2.640

Wageningen Research beschikt per balansdatum over een kredietfaciliteit van € 2,0 mln. en heeft als zekerheidsstelling bankgaranties verstrekt voor een bedrag van € 0,2 mln.

De octrooi- en licentierechten, varkensrechten en melkquota zijn om niet verkregen dan wel overeenkomstig de waarderingsgrondslagen op nul gewaardeerd. Tevens is in het kader van de fusie van de Praktijkcentra een aantal vaste activa om niet verkregen. Bij verkoop van deze om niet verkregen zaken rust een verplichting aan de oorspronkelijke inbrengers.

Grond aan de Mansholtlaan (Born-Oost) is in erfpacht gegeven aan een externe partij.

Wageningen Research heeft een bijdrage geleverd aan een schakelstation op de Campus. Indien de netwerkbeheerder in de toekomst hiervoor andere aansluitingen realiseert, ontvangt Wageningen Research hiervoor een maximale baat van € 1,5 mln.

Bezoldiging

De bezoldiging van de topfunctionarissen van WUR is in overeenstemming met de regels van de Wet Normering Topinkomens (WNT) of wordt conform het overgangsregime in overeenstemming gebracht met de WNT. De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht is in overeenstemming met de normen van de WNT. WUR heeft conform artikel 1.1. van de WNT de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en van de leden van de Raad van Toezicht in tabellen 25, 26 en 27 opgenomen.

Tabel 24 Bezoldiging bestuurders

Verloopstaat 2018 (Bedragen * € 1,-)		Fresco	Mol	Buchwaldt
A.	Bezoldiging	209.566	189.000	189.000
	min fiscale bijtelling auto	-	-	-
A1.	Bezoldiging minus bijtelling	209.566	189.000	189.000
B.	Vergoeding bij beëindiging contract	-	-	-
C.	Persoonsgebonden uitgaven			
	Representatiekosten	2.400	2.400	2.400
	Reiskosten binnenland ¹⁾	23.326	13.834	13.003
	Reiskosten buitenland	11.254	5.720	3.244
	Overige kosten	-	540	-
C1.	Totale persoonsgebonden uitgaven	36.980	22.494	18.647
D.	Totale lasten	246.546	211.494	207.647

Verdeling over onderdelen		Fresco	Mol	Buchwaldt
A.	Bezoldiging minus bijtelling			
50,0%	Wageningen University	104.783	94.500	94.500
50,0%	Wageningen Research	104.783	94.500	94.500
B.	Vergoeding bij beëindiging contract			
50,0%	Wageningen University			
50,0%	Wageningen Research			
B.	Persoonsgebonden uitgaven			
50,0%	Wageningen University	18.490	11.247	9.323
50,0%	Wageningen Research	18.490	11.247	9.323

Bezoldiging topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

De tabellen 25, 26 en 27 bevatten de geconsolideerde informatie over de bezoldiging voor de personele unie WUR. Deze tabellen geven het voor de gebruiker van de jaarrekening benodigde inzicht in de totale kosten van de topfunctionarissen, toezichhouders en niet topfunctionarissen. Dit overzicht wijkt af van de overzichten die wettelijk zijn voorgeschreven, omdat de wettelijke voorschriften vragen om informatie per entiteit. De wettelijk voorgeschreven overzichten zijn opgenomen in bijlage 1. Deze sluiten aan bij de hieronder opgenomen geconsolideerde overzichten.

Tabel 25 Bezoldiging topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

De WNT is van toepassing op Stichting Wageningen Research. Het voor Stichting Wageningen Research toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

	L.O. Fresco	A.P.J. Mol	L.A.C. Buchwaldt
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde dienstverband in 2018	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1	1	1
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	189.038,76	169.628,16	169.660,92
Beloningen betaalbaar op termijn	20.527,80	19.371,84	19.339,08
<i>Subtotaal</i>	<i>209.566,56</i>	<i>189.000,00</i>	<i>189.000,00</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.566,56	189.000,00	189.000,00
-/- onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	209.566,56	189.000,00	189.000,00
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	WNT-1 norm t/m 30-6-2018	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017			
Aanvang en einde dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-8 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Bezoldiging			
Beloning	210.947,00	162.864,28	67.897,32
Voorzieningen beloning op termijn	19.527,00	18.135,72	7.519,35
Totaal bezoldiging	230.474,00	181.000,00	75.416,67
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000,00	181.000,00	75.871,23
De overschrijding (mw. Fresco) wordt gerespecteerd onder het overgangsrecht van 1-1 t/m 30-6			
De binnen onze organisatie geïdentificeerde topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2018).			

Tabel 26 Bezoldiging toezichthouders (bedragen * € 1,- excl. BTW)

	M.J. Cohen	B.J. Marttin ¹⁾	R.P. Smith	S. Korver ²⁾	M.A. Verhoef	T. Klimp ³⁾
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-9 t/m 31-12
Bezoldiging						
Bezoldiging	17.060,64	11.267,40	11.871,41	11.267,40	11.267,40	0,00
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350,00	18.900,00	18.900,00	18.900,00	18.900,00	6.265,48
-/- onverschuldigd betaald bedrag	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totale bezoldiging	17.060,64	11.267,40	11.871,41	11.267,40	11.267,40	0,00
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Uitkering beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017						
Duur dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-7 t/m 31-12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	16.901,04	11.267,40	11.406,55	11.267,40	5.633,70	
Voorzieningen beloning op termijn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal bezoldiging	16.901,04	11.267,40	11.406,55	11.267,40	5.633,70	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150,00	18.100,00	18.100,00	18.100,00	9.050,00	

¹⁾ Geen betaling aan betrokkene in verband met 3 partijen overeenkomst

²⁾ Bezoldiging aan vennootschap Korver beheer en management

³⁾ Mw. Klimp heeft, in lijn met het beleid van haar werkgever, afgezien van een vergoeding voor haar werkzaamheden

Tabel 27 Bezoldiging en/of ontslaguitkering niet topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

Functie	Directeur	Persoonlijk hoogleraar
Aanvang en einde dienstverband in 2018	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1	1
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	162.997,38	178.902,37
Voorzieningen beloning op termijn	26.579,01	18.330,24
Totaal bezoldiging	189.576,39	197.232,61
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	189.000,00	189.000,00
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	Compensatie aftopping pensioenopbouw	Incidentele betaling in verband met bijzondere verdiensten
Gegevens 2017		
Functie	Directeur	Persoonlijk hoogleraar
Aanvang en einde dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1	1
Bezoldiging		
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	160.093,88	348.115,76
Voorzieningen beloning op termijn	17.924,40	17.431,74
Totaal bezoldiging	178.018,28	365.547,50

Overige gegevens

Statutaire regels bestemming resultaat

De statuten van Stichting Wageningen Research bevatten geen bepaling over de bestemming van het resultaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en raad van toezicht van Stichting Wageningen Research

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Wageningen Research te Wageningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Wageningen Research per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling Subsidie Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek en de Beleidsregels WNT 2018.
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het Controleprotocol DLO 2007 en het Controleprotocol WNT 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- bijlage 1 wettelijke verantwoording bezoldiging.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol DLO 2007 en het Controleprotocol WNT 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Wageningen Research zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- de kengetallen;
- het bestuursverslag;
- het financieel verslag;
- de overige gegevens;
- overige informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling Subsidie Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek en de Beleidsregels WNT 2018. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of Stichting Wageningen Research in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Stichting Wageningen Research haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat

deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol DLO 2007, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of Stichting Wageningen Research haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat Stichting Wageningen Research haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Eindhoven, 25 juni 2019
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. H.E. Oostdijck RA

Overige informatie

Adresgegevens

Adres: Droevendaalsesteeg 4, 6708 PB, Wageningen

Website: www.wur.nl

Telefoon: 0317-480100

Contactpersoon jaarrekening:

F.L.B. Dinnissen, 0317-482477

Frans.Dinnissen@wur.nl

Overzicht aan- en verkoop onroerend goed

Bedragen x € 1.000,-

Grond, terrein en infrastructuur	HA	Aankoop	Verkoop
Aankoop grond Violierenweg Bleiswijk	2,00	2.335	
Verkoop grond Binnenveld Oost Wageningen	17,03		427
Verkoop grond Kortenoord Wageningen	3,36		0
Subtotaal grond, terrein en infrastructuur		2.335	427

Gebouwen	Aankoop	Verkoop
Subtotaal gebouwen	0	0

Totaal	2.335	427
---------------	--------------	------------

Uitsplitsing Verkoop	Verkoopopbrengst	Boekwaarde	Boekwinst
Verkoop grond Binnenveld Oost Wageningen	695	427	268
Verkoop grond Kortenoord Wageningen	0	82	-82
Totalen	695	509	186

Verantwoording LNV subsidie 2018

Subsidieverlening aan Stichting Wageningen Research 2018	x € 1.000	
<i>Project- en programmasubsidies</i>		
Kennisbasis	24.545	
Kennis Online	248	
BO	9.283	
Kennisontwikkeling	6.736	
Topsector Agri Food	26.970	
Topsector Tuinbouw	11.860	
Wettelijke onderzoeksTaken	44.447	
<i>Additionele projecten</i>		
Klimaatenvolpe incl. consortium deel partners	13.547	
Afghanistan project	1.827	
HCU	1.200	
Natuur en Milieu	2.230	
Totaal ontvangen project- en programmasubsidies	150.021	
<i>Overige bijdragen</i>		
- Compensatie aflossing lening	2.800	
- Compensatie aflossing lening PO	957	
- Compensatie lening IAC/ ILRI	188	
- Correctie vraaguitval ivm kwijtschelding lening	-56	
- BTW Wageningen Research	30.340	
- Betaling via Laser/ honingregeling	-149	
Totaal subsidieverlening Stichting WR 2018	184.101	brief met referentienummer DGAN-ANK18277612 d.d. 03 december 2018
Subsidieverlening LNV verwerkt via balans		
Compensatie aflossing lening LNV-deel WR	2.800	Balanspost LNV Vordering
Compensatie aflossing lening LNV-deel PO	957	Balanspost LNV Vordering
Compensatie aflossing lening LNV-deel IAC/ ILRI	188	Balanspost LNV Vordering
BTW WR	30.340	Afloop via balans
Klimaatenvolpe consortium deel partners	2.674	Afloop via balans
Duik in de bodem / nitraatrichtlijn consortium deel partners	212	Afloop via balans
Afronding	-2	Afloop via balans
Subsidieverlening LNV verwerkt via balans	37.168	
Te verantwoorden baten LNV	146.932	
Toename Nog af te ronden programmaonderzoek LNV	-6.199	Balanspost nog uit te voeren onderzoek
Toename Vooruit ontvangen HCU-exploitatiebijdrage	-1.375	Balanspost HCU-exploitatie
LNV Demokassen	-2.477	Balanspost Demokassen
Verantwoorde baten jaarrekening Stichting WR	136.881	

Als aanvulling op bovenstaande verantwoording is voor het project Agriculture ATVET Afghanistan – Hoofdfase met een looptijd van 1 november 2011 tot 31 oktober 2021 in 2018 een bedrag besteed van € 1.782.247 (2017 € 1.798.806, 2016 € 1.883.156, 2015 € 2.608.552, 2014 € 6.219.696, 2013 € 4.004.000, 2012 € 2.452.000 en 2011 € 42.500).

BIJLAGE 1 Wettelijke verantwoording bezoldiging

De tabellen 28 t/m 31 bevatten de wettelijk verplichte verantwoording over de bezoldiging van de topfunctionarissen, de toezichthouders en de niet topfunctionarissen. De geconsolideerde informatie over de personele unie WUR is in de jaarrekening opgenomen in tabellen 25 t/m 27 en sluit aan bij de tabellen 28 t/m 31.

Bezoldiging topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

De WNT is van toepassing op stichting Wageningen Research. Het voor stichting Wageningen Research toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Tabel 28 Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

	L.O. Fresco	A.P.J. Mol	L.A.C. Buchwaldt
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde dienstverband in 2018	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-8 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte (Fictieve) dienstbetrekking ¹⁾	0,5 Nee	0,5 Nee	0,5 Nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.256,86	104.914,05	39.612,33
Beloningen betaalbaar op termijn			
<i>Subtotaal</i>	<i>105.256,86</i>	<i>104.914,05</i>	<i>39.612,33</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	94.500,00	94.500,00	39.612,33
-/- onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	105.256,86	104.914,05	39.612,33
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	de afspraken inzake de bezoldiging en doorbelasting hiervan voor de functievervulling als leidinggevende topfunctionaris bij Wageningen Research dateren uit 2014 tot en met 30 juni 2018 op grond waarvan het overgangsrecht van toepassing is tot en met 30 juni 2018	de afspraken inzake de bezoldiging en doorbelasting hiervan voor de functievervulling als leidinggevende topfunctionaris bij Wageningen Research dateren uit 2015 op grond waarvan het overgangsrecht op grond van artikel 7 Uitvoeringsbesluit WNT van toepassing is	n.v.t.
Gegevens 2017			
Aanvang en einde dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.237,00	115.237,00	
Beloningen betaalbaar op termijn			
Totaal bezoldiging	115.237,00	115.237,00	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	90.500,00	90.500,00	

¹⁾ De bestuurders hebben een dienstbetrekking bij Wageningen University en worden voor 50% doorbelast naar Stichting Wageningen Research. In dit overzicht zijn de door Wageningen University aan Stichting Wageningen Research doorbelaste kosten opgenomen.

Tabel 29 Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking tot en met de 12^e kalendermaand (bedragen * € 1,-)

L.A.C. Buchwaldt		
Functiegegevens	Lid RvB	
Kalenderjaar	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1-1 t/m 31-07	1-8 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden vervulling in het kalenderjaar	7	5
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	182	176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	139.900,00	122.500,00
Individueel toepasselijk maximum gedurende de hele periode (12 maanden)	151.642,00	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	59.340,63	41.985,85
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	101.326,48	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	0,00	
Totaal bezoldiging, exclusief BTW	101.326,48	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	

Toelichting met betrekking tot de beloning van de topbestuurders

De leidinggevende topfunctionarissen zijn in dienst bij Wageningen University en kwalificeren derhalve bij Stichting Wageningen Research als leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking. De bezoldiging verantwoord in de WNT bij Stichting Wageningen Research bedraagt de doorbelaste kosten aan Stichting Wageningen Research voor de functievervulling van de leidinggevende topfunctionaris bij Stichting Wageningen Research. De doorbelaste kosten betreffen loonkosten inclusief werkgeversdeel sociale lasten en eventuele kosten leaseauto of vervoer.

De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten opzichte van de in jaarrekening 2017 opgenomen WNT verantwoording. In de WNT verantwoording in de jaarrekening 2017 was de totale bezoldiging van de leidinggevende topfunctionarissen opgenomen. In de aangepaste vergelijkende cijfers WNT bezoldiging 2017 is de werkwijze gevolgd zoals hiervoor beschreven, dus de doorbelaste kosten aan Stichting Wageningen Research voor de functievervulling van leidinggevende

topfunctionarissen bij Stichting Wageningen Research. Hierbij is tevens onderscheid gemaakt naar leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking 1e 12 maanden functievervulling (Buchwaldt) en leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand functievervulling (Fresco, Breukink, Mol).

De in deze toelichting beschreven herrekeningen betreffen uitsluitend de doorbelasting van kosten van Wageningen University aan Stichting Wageningen Research. De beloningen van de genoemde bestuurders door Wageningen University zijn in overeenstemming met de regelgeving WNT. Geen enkele bestuurder heeft met ingang van de WNT per 2013 individueel een hogere bezoldiging van WUR gekregen dan toegestaan op basis van WNT incl. overgangsrecht. In 2018 is echter gebleken dat in geval van een personele unie de toerekening van kosten aan de organisatie waar de topbestuurder niet in dienst is moet worden getoetst aan de normen voor de beloning van bestuurders zonder dienstverband. Bij deze kostentoerekening zijn op grond van gewijzigde inzichten in 2018 aanpassingen gedaan in de toerekening van Wageningen University aan Stichting Wageningen Research.

Leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking	WNT bezoldiging verantwoord in jaarrekening	Bezoldigingsmaximum obv 50%	Bezoldiging gerespecteerd onder overgangsrecht	Feitelijke bezoldiging	Onverschuldigd betaald	WNT bezoldiging 2017 herzien
L.O. Fresco	€ 230.474,00	€ 89.500,00	€ 115.237,00	€ 126.436,85	€ 11.199,85	€ 115.237,00
A.P.J. Mol	€ 181.000,00	€ 90.500,00	€ 115.237,00	€ 101.027,44	€ -	
L.A.C. Buchwaldt	€ 75.416,67	€ 63.008,00	nvt	€ 41.985,85	€ -	

De aangepaste WNT bezoldiging over 2017 heeft voor L.O. Fresco geleid tot overschrijding van het individueel bezoldigingsmaximum. Op de hogere WNT bezoldiging is deels het overgangsrecht van toepassing (afspraken dateren uit 2014, voor in werking treding van de WNT II) waardoor de overschrijding is toegestaan. De aangepaste bezoldiging heeft tevens geleid tot een onverschuldigde betaling ad € 11.199,85 van Stichting Wageningen Research aan Wageningen University. Op het moment van vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft terugbetaling van dit bedrag volledig plaatsgevonden middels verrekening in de rekening-courant tussen Wageningen University en Stichting Wageningen Research. In overeenstemming met artikel 1.6 lid 3 van de WNT is rente over de onverschuldigde betaling in rekening gebracht.

De aangepaste WNT bezoldiging over 2017 heeft voor I.J.H. Breukink geleid tot overschrijding van het individueel bezoldigingsmaximum. Op de hogere WNT bezoldiging is deels het overgangsrecht van toepassing (afspraken dateren uit 2013, voor in werking treding van de WNT II) waardoor de overschrijding is toegestaan. De aangepaste bezoldiging heeft tevens geleid tot een onverschuldigde betaling ad € 8.166,95. Op het moment van vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft terugbetaling van dit bedrag volledig plaatsgevonden middels verrekening in de rekening-courant tussen Wageningen University en Stichting Wageningen Research. In overeenstemming met artikel 1.6 lid 3 van de WNT is rente over de onverschuldigde betaling in rekening gebracht. Ten aanzien van de in de jaarrekening 2017 verantwoorde beëindigingsvergoeding ad € 75.000 is tevens sprake van fouterstel nu de feitelijke doorbelasting € 37.500 bedraagt.

Op de heer A.P.J. Mol is het overgangsrecht in overeenstemming met artikel 7 Uitvoeringsbesluit WNT van toepassing.

Tevens heeft op grond van bovenstaande een analyse plaatsgevonden van de eerdere jaren. Op basis daarvan heeft tevens aanpassing plaatsgevonden voor de jaren 2013 tot en met 2016:

I.J.H. Breukink						
Jaar	WNT bezoldiging verantwoord in jaarrekening	Bezoldigingsmaximum obv 50%	Bezoldiging gerespecteerd onder overgangsrecht	Feitelijke bezoldiging	Onverschuldigd betaald	WNT bezoldiging 2017 herzien
2013	€ 270.469,45	€ 114.299,50	€ 137.162,09	€ 144.873,44	€ 7.711,35	€ 137.162,09
2014	€ 230.474,00	€ 115.237,00	€ 115.237,00	€ 136.634,62	€ 21.397,62	€ 115.237,00
2015	€ 230.474,00	€ 89.000,00	€ 115.237,00	€ 125.950,76	€ 10.713,76	€ 115.237,00
2016	€ 230.474,00	€ 89.500,00	€ 115.237,00	€ 128.806,80	€ 13.569,80	€ 115.237,00
M.J. Kropff						
Jaar	WNT bezoldiging verantwoord in jaarrekening	Bezoldigingsmaximum obv 50%	Bezoldiging gerespecteerd onder overgangsrecht	Feitelijke bezoldiging	Onverschuldigd betaald	WNT bezoldiging 2017 herzien
2013	€ 284.115,52	€ 114.299,50	€ 133.077,85	€ 139.412,82	€ 6.334,97	€ 133.077,85
2014	€ 230.474,00	€ 115.237,00	€ 115.237,00	€ 143.172,42	€ 27.935,42	€ 115.237,00
2015	€ 95.155,27	€ 36.819,18	€ 47.673,39	€ 53.132,82	€ 5.459,43	€ 47.673,39
L.O. Fresco						
Jaar	WNT bezoldiging verantwoord in jaarrekening	Bezoldigingsmaximum obv 50%	Bezoldiging gerespecteerd onder overgangsrecht	Feitelijke bezoldiging	Onverschuldigd betaald	WNT bezoldiging 2017 herzien
2014	€ 115.237,00	€ 58.092,08	€ 58.092,08	€ 63.622,17	€ 5.530,09	€ 58.092,08
2015	€ 230.474,00	€ 115.237,00	€ 115.237,00	€ 128.611,16	€ 13.374,16	€ 115.237,00
2016	€ 230.474,00	€ 89.000,00	€ 115.237,00	€ 129.014,80	€ 13.777,80	€ 115.237,00

Op het moment van vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft terugbetaling van de hier boven genoemde onverschuldigde betalingen volledig plaatsgevonden middels verrekening in de rekening-courant tussen Wageningen University en Stichting Wageningen Research. In overeenstemming met artikel 1.6 lid 3 van de WNT is rente over de onverschuldigde betaling in rekening gebracht.

Tabel 30 Bezoldiging toezichthouders (bedragen * € 1,- excl. BTW)

	M.J. Cohen	B.J. Marttin ¹⁾	R.P. Smith	S. Korver ²⁾	M.A. Verhoef	T. Klimp ³⁾
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-9 t/m 31-12
Bezoldiging						
Bezoldiging	8.450,52	5.633,70	5.633,70	5.633,70	5.633,70	0,00
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350,00	18.900,00	18.900,00	18.900,00	18.900,00	6.265,48
-/- onverschuldigd betaald bedrag	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totale bezoldiging	8.450,52	5.633,70	5.633,70	5.633,70	5.633,70	0,00
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Uitkering beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017						
Duur dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-7 t/m 31-12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	8.450,52	5.633,70	5.633,70	5.633,70	5.633,70	
Voorzieningen beloning op termijn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal bezoldiging	8.450,52	5.633,70	5.633,70	5.633,70	5.633,70	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	27.150,00	18.100,00	18.100,00	18.100,00	9.050,00	

¹⁾ Geen betaling aan betrokkene in verband met 3 partijen overeenkomst

²⁾ Bezoldiging aan vennootschap Korver beheer en management

³⁾ Mw. Klimp heeft, in lijn met het beleid van haar werkgever, afgezien van een vergoeding voor haar werkzaamheden

	M.J. Cohen	B.J. Marttin	R.P. Smith	S. Korver	M.A. Verhoef
Jaarrekening 2017	€ 16.901,04	€ 11.267,40	€ 11.406,55	€ 11.267,40	€ 5.633,70
Foutherstel	€ 8.450,79	€ 5.633,70	€ 5.742,85	€ 5.633,70	-
Aangepaste vergelijkende cijfers 2017	€ 8.450,25	€ 5.633,70	€ 5.663,70	€ 5.633,70	€ 5.633,70

De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten opzichte van de in jaarrekening 2017 opgenomen WNT verantwoording. In de WNT verantwoording in de jaarrekening 2017 was de totale bezoldiging van de toezichthouders opgenomen. In de aangepaste vergelijkende cijfers WNT bezoldiging 2017 zijn in overeenstemming met de WNT de doorbelaste kosten aan Stichting Wageningen Research opgenomen. Het foutherstel leidt niet tot (wijzigingen in) een onverschuldigde betaling. In het onderstaande overzicht zijn de aanpassingen nader toegelicht.

Tabel 31 Bezoldiging en/of ontslaguitkering niet topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

Gegevens 2018	
Functie	Directeur
Aanvang en einde dienstverband in 2018	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	162.997,38
Voorzieningen beloning op termijn	26.579,01
Totaal bezoldiging	189.576,39
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	189.000,00
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	Compensatie aftopping pensioenopbouw
Gegevens 2017	
Functie	Directeur
Aanvang en einde dienstverband in 2017	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1
Bezoldiging	
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	160.093,88
Voorzieningen beloning op termijn	17.924,40
Totaal bezoldiging	178.018,28